



Virkninger for jordhåndtering ved udskudt modtagelse på Lynetteholm

Indledning

Bygge- og anlægsaktiviteten i København og omegn er høj, og derfor har der i mange år været udfordringer med at finde plads til bortskaffelse af overskudsjord. Der genereres i størrelsesordenen 2,5-3,5 mio. tons overskudsjord årligt i Københavnsområdet. En tredjedel til halvdelen af overskudsjorden er forurennet. Da jordmodtagelsesanlæggene i Nordhavn er fyldt, mellemdponeres jorden pt. midlertidigt i Nordhavn. Mellemdepoterne vil være fyldt inden for ca. et år, og herefter skal mellemdepoterne som udgangspunkt i henhold til miljøtilladelser og af hensyn til den forudsatte byudvikling i Nordhavn, tømmes.

Håndteringen af overskudsjord i København er tilrettelagt ud fra, at Lynetteholm, der har en samlet kapacitet på ca. 80 mio. tons jord, kan modtage jord i etape 1 fra starten af 2023. Etape 1 har en kapacitet på ca. 6 mio. ton.

En udskydelse af dette, eller en reduktion i kapaciteten i Lynetteholms opstart, udløser behov for enten supplerende mellemoplæg eller alternativt at jorden i en periode vil blive fragtet længere væk mhp. bortskaffelse. Begge scenarier vil kunne have afledte virkninger for projekter, der generer overskudsjord, og for aktører, der håndterer jorden.

Kapacitet til overskudsjord

By & Havn har i deres undersøgelse af alternativer til klappning peget på et muligt alternativ, kaldet hovedscenariet. Hovedscenariet indebærer, at gytjen fra fase 2 indarbejdes i Lynetteholm fase 1, således at der ikke klappes mere havbunds-materiale.

I en situation hvor Lynetteholm fase 1 anvendes til placering af havbundsmateriale fra anlægget af fase 2, svarende til i størrelsesordenen 2,2 mio. tons, vil det betyde et øget behov for mellemdponering af jord, indtil fase 2 er klar til at modtage jord. Udover at gytjen optager kapacitet i selve karret, vil muligheden for mellemdponering oven på fase 1 også blive reduceret – da det skal holdes åbent til at modtage gytje fra fase 2 – og åbningen af fase 2 vil blive udskudt et år. Samtidig skal mellemdepoterne i Nordhavn på ca. 3,5 mio. ton forurennet og 1,5 mio. ton ren jord, som udgangspunkt tømmes fra 2023 – 2025, og der genereres desuden årligt minimum 2,5 mio. tons overskudsjord. Det vil i hovedscenariet betyde, at der vil mangle kapacitet til overskudsjord i København på i størrelsesordenen 5-

10-05-2022

Sagsnummer i F2
2022 - 6899

Dokumentnummer i F2
1319231

Sagsnummer eDoc
2022-0145625

6 mio. tons, frem mod at Lynetteholm fase 2 åbner i april 2026. Den rene jord, som udgør ca. halvdelen, kan tilføres landbrugsprojekter mv. uden for byen.

By & Havn undersøger i samarbejde med Københavns Kommune mulighederne for at mellemdeponere jord på nye arealer frem mod Lynetteholm fase 2 åbner for at imødekomme efterspørgsel efter en lokal bortskaffelsesmulighed. Disse placeringer til mellemdeponi er indregnet i ovennævnte opgørelse over uløst behov frem mod 2026, og uden disse muligheder ville behovet for kapacitet til bortskaffelse blive ca. 3 mio. tons større. Mulighederne gennemgås i det følgende.

Der er tale om gennemsnitsbetragtninger og estimater, og det eksakte omfang er derfor behæftet med usikkerhed.¹

Jordmodtagelse til supplerung af Lynetteholm 2023-2026

Ved en reduceret modtagekapacitet indtil fase 2 af Lynetteholm er klar til modtagelse af jord (i løbet af 2026) jf. ovenfor, vil der være behov for at se på muligheder for at mellemoplagre den overskudsjord, der genereres i perioden, så den senere kan tilføres Lynetteholm. By & Havn har afsøgt en række placeringer, der eventuelt kan rumme forskellige mængder i hele eller dele af perioden. Det er den overordnede vurdering, at der er få muligheder for mellemoplag i København.

Københavns Kommune har foretaget en indledende vurdering af disse foreslåede placeringer indenfor kommunen.

Ændret udnyttelse af kapacitet og mellemoplag oven på fase 1

Ændringer i de tilførte materialer og mængder til Lynetteholms fase 1 er reguleret efter anlægslovens bestemmelser om projektet og om ændringer heraf. Dette gælder også for et eventuelt mellemoplag på dele af arealet, der midlertidigt vil overstige den i medfør af anlægsloven fastsatte højde på opfyldet. Det vil således være de i loven bestemte statslige myndigheder, der skal træffe afgørelse om ændringerne.

By & Havn afdækker de tekniske muligheder for at mellemoplagre oven på fase 1 i takt med, at området bliver fyldt af materiale fra fase 2.

En tilførsel af materiale (gytje) fra søsiden vil medføre en reduceret kapacitet til jord, og dermed nedsætte mængden tilført på lastbil ad adgangsvejen.

Kløverparken (matr.nr. 466, 467, 533, Amagerbros Kvarter):

Arealet er omfattet af lokalplan 136 Kløverparken, der fastlægger området til industri og erhverv, herunder transport- og oplagsvirksomhed.

Der vurderes at være behov for en dispensation fra lokalplan for at realisere et midlertidigt oplag af jord, bl.a. fordi dette overstiger lokalplanens bestemmelser for højde af oplag.

¹ Estimater på jordmængder og kapacitet i Lynetteholm baseres på tal fra By & Havn.

Der er tidligere tilført en mindre mængde jord til nyttiggørelse på arealet (terrænregulering). Et mellemoplag (som led i nyttiggørelse af jord på Lynetteholm) vil kræve kommunal tilladelse (miljøgodkendelse af nyttiggørelse). Det vurderes, at tilkørsel af jord i alt væsentligt vil kunne ske ad de samme ruter, som indgår i selve Lynetteholm projektet og er miljøkonsekvensvurderet i den forbindelse.

By & Havn ville skulle indgå aftale med Skanska om benyttelse af arealet. Københavns Kommune behandler pt. en ansøgning om tilladelse til mellemoplaget.

Del af Biofos' areal på Lynetten (del af matr.nr. 577, Christianshavns Kvarter):

Arealet er omfattet af lokalplan 189 Lynetten, der fastlægger området til tekniske anlæg som renseanlæg, depot for slam og aske samt vindmøller. Der vurderes at være behov for en dispensation fra lokalplan for at realiserer et midlertidigt oplag af jord, bl.a. fordi dette overstiger lokalplanens bestemmelser for højde af oplag.

Et midlertidigt oplag af jord på ubebyggede dele af arealet vil kræve kommunal tilladelse (miljøgodkendelse af nyttiggørelse) under inddragelse af Miljøstyrelsen, der er myndighed for det eksisterende askedepot. Det vurderes, at tilkørsel af jord i alt væsentligt vil kunne ske ad de samme ruter, som indgår i selve Lynetteholm projektet og er miljøkonsekvensvurderet i den forbindelse.

By & Havn ville skulle indgå aftale med Biofos om benyttelse af arealet.

Ydre Nordhavn

I Ydre Nordhavn og ved det nuværende mellemoplag af jord undersøger By & Havn både mulighederne for yderligere plads til mellemoplag samt mulighederne for optimering af tidsplaner for byudviklingen, så mellemdepoterne kan blive liggende længere uden at have konsekvenser for udbygningen af Levantkaj. Udbygningen af Levantkaj forudsætter, at containerterminal flyttes herfra, hvorfor mellemdepotet for forurenede jord skal fjernes, for at ny containerterminal kan opføres her. Som tidsplanen ligger nu forudsættes en tømning af KMC (mellemdepotiet af forurenede jord) i perioden 2023-2025.

Etablering af alternative mellemoplag i Nordhavn vil muliggøre en intern flytning af KMC-jord, så denne ikke behøver blive lagt i Lynetteholm så hurtigt, samtidig med at der opnås den reduktion af kørslen til Nordhavn, som var forudsat i miljøkonsekvensvurderingen.

For denne kapacitetsløsning vil skulle indregnes udgift til flytning af al jord, der er mellemoplagret i Nordhavn, med pram frem for lastbil, som det blev beskrevet i miljøkonsekvensvurderingen.

Et midlertidigt oplag af jord vil kræve kommunal tilladelse (miljøgodkendelse af nyttiggørelse). Særligt er det vanskeligt at finde lokaliteter, der kan rumme mel-

lemdeponering af forurennet jord. Ydre Nordhavn er omfattet af en række forskellige lokalplaner (177, 244, 443 mv.), og for benyttelse til mellemdeponi af jord vil der skulle foretages konkret vurdering af, om midlertidigt mellemoplag af jord umiddelbart kan rummes indenfor lokalplanbestemmelserne for de enkelte delområder eller vil kunne tillades ved dispensation.

Afledte virkninger ved begrænset kapacitet

Hvis By & Havn i en periode skal leje arealer til brug for mellemdeponi af jord, vil prisen for jordmodtagelse skulle dække både denne merudgift til arealleje og ekstra flytning af jorden og vil derfor blive højere.

Prisen for aflevering af jord i dag i Nordhavn ligger på 95 kr./ton for ren jord, mens taksten for forurennet jord er 121 kr./ton, da prisen her er sat efter, at der efterfølgende skal finansieres tømning og pramning af mellemoplagene. By & Havn opererer i business casen for Lynetteholm med en pris på 75 kr./ton i gennemsnit – så den fremtidige bortskaffelsespris på Lynetteholm må forventes at blive lavere uanset.

Kommunen er ikke bekendt med andre jordmodtageanlæg i nærheden af hovedstaden, som kan modtage de forventede jordmængder. Hvis ikke der er kapacitet i Københavnsområdet, må jorden derfor påregnes fragtet langt væk fx til havne rundt om i landet, som det fx allerede er sket med skibsfart fx til Randers Havn. Hvis markedet tilsiger det, må der også forventes at komme et større incitament til at åbne flere nyttiggørelsesprojekter til jordmodtagelse – der dog først vil skulle åbne efter behandling af kommunal miljøgodkendelse – ligesom landmænd vil kunne modtage ren jord til spredning på marker som terrænregulering. Erfaringsmæssigt er bortskaffelsesmulighederne for ren jord uden for København ikke robuste, idet de fx kan lukke ned om vinteren, hvor jorden er våd mv. Lang transport af jord er u hensigtsmæssig både for miljøet og for de udgifter, det belaster byggeriet med. Af Københavns Kommunes kommuneplan fremgår en målsætning om lokal håndtering af overskudsjord af hensyn til at undgå lange miljøbelastende jordtransporter. Dertil kommer, at det nuværende omfang af overskudsjord vurderes langt at overgå de mindre depoter, som der løbende er opstået på Sjælland og omegn.

Baggrund

Siden 2016 har Københavns Kommune afsøgt nye muligheder for bortskaffelse/nyttiggørelse af overskudsjord, da det stod klart, at modtagekapaciteten i Nordhavn ville være opbrugt indenfor få år. I 2017 godkendte Borgerrepræsentationen, at der skulle undersøges muligheder for såvel mindre løsninger til forholdsvis hurtig implementering som løsninger med en langsigtet kapacitet. Alle foreslåede løsninger var opfyldninger på søterritoriet. Et område med ca. samme placering som fase 1 af Lynetteholm blev valgt som en mulighed til hurtig kapacitet, mens en mulighed for opfyldning fra Lynetten mod Nordhavn blev peget på som en mulig langsigtet løsning. Med principaftalen i 2018 om Lynetteholm viste der sig en løsning på kommunens langsigtede behov, mens løsningen på kort sigt blev et midlertidigt mellemoplag i Nordhavn.

